

KÜLÜGYMINISZTERIUM

00482/3/1970

SH6/E.K.
Europa

SZIGORUAN TITKOS!

Jóváhagyta: Puja Frigyes
elvtárs

Kapják: Elosztóiv szerint.

Készült: 100 példányban.

0060
.....sz. példány.

SK
AM

IRÁNYELVEK

az európai biztonsági konferenciát előkészítő tevékenységre a Varsói Szerződés tagállamai szófiai külügyminiszter-helyettesi találkozásának eredményei alapján.

I.

A Varsói Szerződés tagállamainak külügyminiszter-helyettesei 1970. január 26-27-én Szófiában találkoztak, s megvitatották az európai biztonsággal és együttműködéssel foglalkozó értekezlet előkészítésével kapcsolatos kérdéseket. Ennek keretében:

- kicserélték az egyes nyugati kormányok képviselőivel folytatott konzultációik tapasztalatait;
- értékelték a NATO legutóbbi, 1969. decemberi brüsszeli ülésének lefolyását és dokumentumait;
- ismertették kormányuk elgondolásait és javaslatait az összeurópai biztonsági értekezletet és az értekezlet hatékonyabb előkészítését illetően.

II.

1./ A külügyminiszter-helyettesi értekezlet során megállapítást nyert, hogy

- a szocialista országok kezdeményezése az európai biztonsági értekezlet összehívására jól előkészített talajra talált; s az értekezlet összehívásához megértek a feltételek, s a nyilvánvalóan meglévő, nehézségek ellenére is van remény annak megtartására;

- a prágai külügyminiszteri értekezleten kidolgozott dokumentumok átnyújtásával és az ezt követő széleskörű konzultációkkal a szocialista országok rátértek az európai értekezlet konkrét előkészítésére, az összehívás gyakorlati kérdéseinek megtárgyalására;
- a szocialista országok bebizonyították, hogy nem propaganda célzattal foglalkoznak a biztonsági értekezlet összehívásának gondolatával.

2./ Az európai tőkés országok tekintetében két irányvonal rajzolódik ki mind világosabban:

- a./ több ország tartós és pozitív érdeklődést tanusít az európai biztonsági értekezlet iránt; egy részük aktívan tevékenykedik, konstruktív javaslatokat tesz az értekezlet előkészítése érdekében; közéjük tartoznak az európai semleges államok, továbbá a kisebb NATO-államok többsége Spanyolország és Franciaország;
- b./ az értekezlet ellenzőinek tábora is határozottan kezd kialakulni; az USA, Anglia, de az NSZK és Olaszország kormánykörei is hivatalos és nem hivatalos lépéseket tesznek a biztonsági értekezlet elodázására, meg-
hiúsítására; ebben a tevékenységben az USA jár az élen; az Atlanti Tanács 1969. decemberi ülésén sikerült visszaszorítania az európai biztonsági értekezletet támogató kormányokat s keresztül tudta vinni akarátát; az európai biztonság tömbalapokon való megközelítését; egyes megoldásra nem érett napirendi javaslatoknak a NATO-nyilatkozatban történt szerepeltetése az értekezlet összehívásának elodázását, előfeltételek támasztásával történő meghiusulását célozza. Így pl. nem érett még a megoldásra s ezért elfogadhatatlan az olyan javaslat, mint
 - a kiegyensúlyozott regionális leszerelés. Ebben a kérdésben még a NATO hatalmak közt is nézeteltérések vannak, Franciaország nem is kívánja

./.

ezt a biztonsági értekezlet napirendjére tűzni és a téma a semleges országokat is távol tartaná a biztonsági értekezlettől.

- Előfeltételek támasztását jelenti az olyan igények hangoztatása mint, a Német Szövetségi Köztársaság "keleti politikájának" kellő, azaz a fő nyugati hatalmaknak megfelelő érvényesülése; a "berlini kérdésben való előrehaladás" követelése.

3./ Az Atlanti Tanács ülészakának elemzése azonban arra is utalt, hogy az Egyesült Államoknak, Angliának és a biztonsági értekezlet összehívását ellenző más erőknek nem sikerült befagyasztaniok az értekezlet előkészítését, s elhallgattatni az értekezlettel egyetértő NATO-államok hangját. Erre utal a NATO dokumentumok szándékosan homályos megfogalmazása és olyan körülmények, mint

- az európai értekezlet gondolata hasznosságának elismerése;
- az Atlanti Tanács titkárságának megbízása további, az európai értekezlettel kapcsolatos feladatokkal;
- a nem hivatalos napirendi javaslatok között olyan kérdéscsoportok szerepeltetése, amelyek felvehetők a biztonsági értekezlet tárgyalási anyagába, pl: a kulturális és tudományos együttműködés fejlesztése, az emberi környezet megjavításának problémái;
- az NDK elleni kirohanások mellőzése a NATO ülészak okmányaiban, melyből levonható olyan következtetés, hogy elvben beleegyeztek az NDK-nak az európai értekezleten való részvételébe.

III.

A fogadó ország képviselőivel és a székhelyére akkreditált nem szocialista diplomatákkal való beszélgetései során, különösen ha a szófiai miniszterhelyettesi találkozó, vagy általában az európai biztonság témája iránt érdeklődéssel találkozik, értelemszerűen

./.

használja fel a jelenlegi tájékoztatót.

1./ A szófiai miniszterhelyettesi értekezletre vonatkozó kérdéssel kapcsolatban fejtse ki:

a./ A szocialista országok kormányai úgy találták, hogy az európai államok többsége kedvezően fogadta a Varsói Szerződés tagállamainak budapesti felhívását és kész résztvenni egy összeurópai biztonsági értekezleten, ez a tény a felhívás kibocsátóit arra indítja, hogy továbbra is nagy erőfeszítéseket tegyenek az értekezlet megvalósulásáért, s hogy támogassák annak minden hívét.

b./ Az európai értekezlet legfőbb ellenzője az Egyesült Államok kormánya, annak ellenére, hogy az értekezleten való részvételét illetően a szocialista országok nem támasztanak semmiféle nehézséget. A szocialista országok remélik, hogy az európai kormányok meg tudják értetni az Egyesült Államok kormányával, hogy Európa sorsa, biztonsága, az európai államok együttműködése elsősorban európai ügy. Ám figyelembe véve Európa helyét és szerepét a nemzetközi helyzet alakulásában, a jól megalapozott európai béke pozitív hatással lenne az egész világ békéjére.

2./ Mutasson rá, hogy a szocialista országok külügyminisztereinek prágai értekezlete által az európai biztonsági értekezlet elé javasolt napirendi pontok kedvező fogadtatásra találtak sok európai kormánynál. Igaz, nem hivatalos formában a tárgyalandó kérdések számának növelésére is hangzottak el megjegyzések.

Természetesen figyelemmel kell lenni arra, hogy megoldhatatlan, vagy túl bonyolult problémák ne terheljék mindjárt az első értekezletet, de a szocialista országok a legnagyobb felelősséggel fontolnak meg minden a napirendre vonatkozó újabb javaslatot.

./.

Hasonló a helyzet az értekezlet javasolt időpontjával is. Mi akár a legközelebbi napokban is készek vagyunk az európai tanácskozás asztalához ülni. Azonban más javaslatok is szóba kerülhetnek, s ha ilyen javaslatok vannak, azokat ki kellene nyilatítani.

Külügyminisztériumok közötti félhivatalos konzultációkon elhangzott olyan vélemény is, hogy talán haszonnal járna egy előkészítő bizottság szervezése, s hogy érdemes volna az európai biztonsági rendszer intézményesítésével is foglalkozni.

Mutasson rá, hogy mindezek a kérdések megtárgyalhatók. Mi nem zárkozunk el semmi elől, ami előbbre viszi az európai államok és népek közeledését, az európai értekezlet megvalósulását. Várjuk és kérjük a javaslatokat, hisz a sikeres európai értekezlet valamennyi európai állam ügye.

IV.

Fentiekből kitűnik: szeretnénk, ha az európai biztonsági értekezlet gondolata a következő hónapokban is az érdeklődés központjában állna. Ezt a célt fogják szolgálni Péter János elvtárs már ismertetett utazásai is több európai országba.

Kérjük nagykövet elvtársat beszélgetéseiről, tapasztalatairól, partnerei javaslatairól a szükséges ut igénybevételével folyamatosan jelentsen, mert / s ezt szigoruan saját tájékoztatására közöljük / május elején, lehet, hogy Budapesten ismét tanácskozásra ülnek össze a Varsói Szerződés tagországainak külügyminiszterei. Jelentései igen fontosak lehetnek a miniszteri tanácskozás előkészítésében.

Budapest, 1970. február 16.

+++++